14/11/2019

Pastorala Sfântului Sinod la prima duminică a Postului Naşterii Domnului

Catedrala Naţională

Cont BCR (ROL):
RO53 RNCB 0075 0048 9503 0109
Sucursala sector 4, Bucureşti

Cont BCR (EURO):
RO96 RNCB 0075 0048 9503 0111
Sucursala sector 4, Bucureşti

Cont BCR (USD):
RO26 RNCB 0075 0048 9503 0110
Sucursala sector 4, Bucureşti

DARUL PATRIARHIEI ROMÂNE - FONDUL CENTRAL MISIONAR

TIPOGRAFIA CĂRŢILOR BISERICEŞTI

PATRIARHUL
IUSTIN MOISESCU (1977-1986)

PATRIARHUL
NICODIM MUNTEANU (1939-1948)

PASTORALA

SFÂNTULUI SINOD
AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE,
LA PRIMA DUMINICĂ
A POSTULUI NAŞTERII DOMNULUI DIN ANUL 2019

fântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a transmis în prima duminică din Postul Naşterii Domnului 2019 o scrisoare pastorală tuturor credincioşilor din Patriarhia Română.

Preacuviosului cin monahal, Preacucernicului cler
şi preaiubiţilor credincioşi din Patriarhia Română,

Har, bucurie şi pace de la Dumnezeu Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh,
iar de la noi părinteşti binecuvântări!

Preacuvioşi şi Preacucernici Părinţi,
Iubiţi fraţi şi surori în Domnul,

Continuând tradiția începută în anul 2008, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe

Române a proclamat anul 2019 ca fiind „Anul omagial al satului românesc (al preoţilor, învățătorilor şi primarilor gospodari)”, precum şi „Anul comemorativ al patriarhilor Nicodim Munteanu şi Iustin Moisescu şi al traducătorilor de cărți bisericești”, în Patriarhia Română.

Prin această inițiativă, s-a dorit evidențierea faptului că satul este spațiul în care s-au format şi s-au păstrat, de-a lungul timpului, multe dintre valorile autentice spirituale, culturale şi identitare ale poporului român.

Împreună cu omagierea satului românesc, anul 2019 constituie prilej de comemorare a traducătorilor de cărți bisericești, respectiv prilej de evocare a două mari personalități ale Ortodoxiei românești, anume vrednicii de pomenire: Patriarhii Nicodim Munteanu (6 decembrie 1864 – 27 februarie 1948) și Iustin Moisescu (5 martie 1910 – 31 iulie 1986).

Acești doi distinși întâistătători ai Bisericii Ortodoxe Române, ambii fii ai satului românesc, și-au adus contribuția, în special prin ostenelile lor cărturărești și pastoral-misionare, la întărirea conștiinței românești și luminarea credincioșilor prin credință și cultură.

Dreptmăritori creștini,

În mai multe rânduri, Sfânta Scriptură pune în evidenţă rolul satului. Astfel, în Vechiul Testament, satul este deseori amintit ca loc de împlinire a profețiilor sau a voii lui Dumnezeu între oameni (cf. Ieşire 8, 13; Levitic 25, 31; Judecători 5, 7; Neemia 6, 2; Iezechiel 38, 11), dar şi ca spațiu de păstrare și de valorificare a tradițiilor poporului ales (cf. Estera 9, 19).

Iar în Noul Testament, evangheliștii dau mărturie că „Iisus străbătea toate cetăţile şi satele, învăţând în sinagogile lor, propovăduind Evanghelia împărăţiei şi vindecând toată boala şi toată neputinţa în popor” (Matei 9, 35; Marcu 1, 38; Marcu 6, 6; Marcu 8, 27; Luca 5, 17; Luca 9, 12).

Prin urmare, se poate observa că Mântuitorul Iisus Hristos a propovăduit Evanghelia Sa nu doar în cetăți, ci şi în sate. De pildă, satul în care mergea El adesea era Betania, unde locuiau Lazăr şi surorile lui, Marta şi Maria.

După Învierea din morți, Domnul Iisus Hristos S-a arătat ucenicilor Săi, Luca şi Cleopa, ca un călător necunoscut, și S-a alăturat acestora în drumul lor spre un „un sat care era departe de Ierusalim ca la şaizeci de stadii, al cărui nume era Emaus”.

În acest sat, Emaus, Mântuitorul a săvârșit prima frângere a pâinii de după Învierea

Sa din morți. La Emaus, El S-a făcut cunoscut ucenicilor Luca şi Cleopa, după ce, pe cale, „le-a tâlcuit lor din toate Scripturile cele despre El” (Luca 24, 13-32). Aşadar, Iisus dăruieşte şi oamenilor de la sat lumina Învierii Sale împreună cu arvuna vieții veșnice.

Pentru țăranul român, locuitor al satului, Dumnezeu a fost și este o prezenţă tainică, nu o idee abstractă.

La sat, poate mai mult decât la oraș, prezența haric㠠a Creatorului în natură este mai ușor percepută și apreciată, deoarece țăranul înțelege mai bine că valoarea naturii înconjurătoare este dată de faptul că aceasta este darul lui Dumnezeu pentru om, dar care trebuie cultivat în relație de recunoştinţă faţă de Dăruitor.

Țăranul creştin sau locuitorul satului cultivă cu evlavie ţarina şi iubeşte patria lui pământească ca fiind dar primit de la Dumnezeu, spre a se pregăti aici pentru patria eternă cerească, din Împărăția Preasfintei Treimi. În acest sens, Sfântul Apostol Pavel spune: „Nu avem aici cetate stătătoare, ci o căutăm pe aceea ce va să fie” (Evrei 13, 14).

Creațiile populare perene din lumea satului sintetizează filosofia profundă a înţelegerii sensului sfânt al vieţii și al morții, așa cum evidențiază părintele Dumitru Stăniloae, în citatul următor: „omul și firea întreagă sunt transfigurate prin Taina Sfintei Împărtășanii, prin lumina ce țâșnește din Trupul Domnului prezent în ea. La Liturghie, țăranul român se deprindea să vadă lumea cu alți ochi, învăța să o vadă poleită în albul strălucirii dumnezeiești, plină de taina prezenței divine, a luminii taborice. Peste toate strălucea lumina sărbătorii. De aceea, și el se îmbrăca în straie albe, curate, ca să fie solidar cu lumina dumnezeiască răspândită peste fire, ca să închipuie prin ele nestricăciunea veșmântului care nu i se va mai fura”[1].

În contextul acestei armonii dintre țăran și Dumnezeu, dintre sat și veșnicie, activitatea preotului, a învățătorului și a primarului gospodar ne arată că viața satului nu se desfășoară oricum, ci aceasta ține seama de anumite reguli sau datini împământenite de veacuri, care înseamnă tradiție moștenită și transmisă de-a lungul generațiilor.

Astfel, preotul, care propovăduiește Evanghelia Împărăției lui Dumnezeu, îl învață pe omul de la sat să se roage, îi ascultă durerile şi îl dezleagă de păcate, îi sfințește viaţa, casa şi rodul muncii prin slujbele Bisericii.

Preotul este prezent în toate momentele importante din viața creștinului, în special la naștere, la căsătorie și la înmormântare, iar în comunitatea rurală preotul îndeplinește rolul său de păstor duhovnicesc al unei parohii, într-o relație mult mai

statornică decât în comunităţile urbane cu multe parohii.

Alături de preot, în satul românesc, un rol important l-au avut și îl are învățătorul sau învățătorii, cei care, mai întâi în tinda bisericilor, apoi în școli sau în spații special amenajate, i-au învățat pe copiii sătenilor să scrie, să citească și să se comporte cu bunăvoință și demnitate.

Nu în ultimul rând, un rol important în viața satului îl are primarul harnic, care, ca principală autoritate publică locală aleasă de comunitate, este chemat să fie primul gospodar al comunităţii, exemplu pentru ceilalţi săteni prin modul în care ştie nu doar să se îngrijească de propria sa gospodărie, ci şi să arate fidelitate și grijă pentru bunăstarea consătenilor săi.

Mulţi primari au afirmat deopotrivă dragostea lor față de satul românesc și față de Dumnezeu, contribuind mult atât la buna gospodărire a satului, cât și la construirea de lăcașuri sfinte, acolo unde acestea lipseau sau erau neîncăpătoare.

Biserica, şcoala și primăria, adeseori învecinate, îngrijite şi primitoare, sunt adesea clădirile emblematice ale comunităţii rurale româneşti, prin care se exprimă mai ales ataşamentul locuitorilor față de propriile valori spirituale, culturale şi gospodăreşti, adică buna rânduială și buna chivernisire a satului.

Vitregiile îndurate în ultimul secol de țăranul român, prin colectivizarea forțată, prin plecarea sătenilor la oraș ca urmare a industrializării și, mai nou, prin emigrarea sătenilor în străinătate, au avut efecte grave la nivelul identităţii și mentalității sale, lovind adânc în normalitatea sau în firescul vieţii sale tradiţionale și generând în mediul rural transformări negative de ordin spiritual, cultural și demografic.

De aceea, astăzi, satul românesc este oarecum răstignit între idealizare nostalgică și abandonare practică, între identitate tradiţională și supraviețuire precară. Sărăcia, șomajul, dezvoltarea rurală insuficientă și emigrația spre țări mai dezvoltate au condus la o criză majoră în satul românesc, care se zbate între tradiție culturală și supraviețuire materială.

În faţa unor asemenea realități triste, pe care nu le poate ignora, Biserica Ortodoxă Română depune eforturi pentru dezvoltarea rurală durabilă şi pentru salvarea satului românesc, inclusiv prin proiecte desfășurate la nivel național sau regional, precum Proiectul „Alege școala!”, destinat prevenirii și diminuării abandonului școlar, sau Programul „Sănătate pentru sate”, concretizat prin organizarea unor acțiuni medicale umanitare, având ca beneficiari persoane defavorizate din mediul rural.

În special preotul este chemat să fie activ în viața comunității, deoarece activitatea religioasă, liturgică şi pastorală nu are doar o consecinţă cultică sau spirituală, ci ea influenţează și viaţa socială, aduce un spor de calitate vieții într-o anumită comunitate, aduce speranţă şi creează o comuniune spirituală mai intensă.

Iar când se realizează o cooperare benefică între preot, învățător și primar, se creează speranță mai multă și comuniune spirituală mai intensă.

Iubiți credincioși,

Între vlăstarele satului românesc se numără și doi harnici întâistătători ai Bisericii Ortodoxe Române, pe care îi comemorăm în anul 2019. Este vorba despre Patriarhii Nicodim Munteanu și Iustin Moisescu.

Pe vrednicul de pomenire Nicodim Munteanu, al doilea Patriarh al Bisericii noastre (30 iunie 1939 – 27 februarie 1948), îl cinstim pentru ampla activitate misionară, culturală și socială pe care acesta a desfășurat-o, cu mult curaj şi jertfelnicie, în timpuri deosebit de grele, în vremuri de criză economică și război, sub presiunea factorilor politici ostili din țară și din străinătate.

Fiu al satul Pipirig din munţii Neamțului, Patriarhul Nicodim rămâne în istoria Bisericii și a poporului român o figură reprezentativă, de o verticalitate luptătoare și cu o demnitate înțeleaptă. El a dat dovadă de conștiință misionară, mai ales prin faptul că s-a implicat în scrierea și traducerea mai multor cărți, mai ales a unor lucrări de teologie biblică și teologie pastorală.

Activitatea sa publicistică și editorială numără peste o sută de lucrări traduse și prelucrate din limba rusă, în mare parte cărți de predici, lucrări teologice și broșuri având conținut religios. Acestora li se adaugă alte câteva lucrări originale, pe care Patriarhul Nicodim le-a publicat spre folosul sufletesc al păstoriților săi.

O parte dintre aceste lucrări sunt adresate locuitorilor satelor românești, pe care Patriarhul Nicodim i-a învățat Ce să creadă și cum să trăiască (București, 1905) sau Cum se cuvine să stea creștinul în biserică la slujba Sfintei Liturghii (București, 1907).

Patriarhul Nicodim a arătat un interes deosebit și pentru traducerea textului Sfintei Scripturi. În 1913, a publicat Mica Biblie, iar pentru Biblia sinodală din 1936, a tradus 24 de cărți din Vechiul Testament.

La inițiativa și cu binecuvântarea sa, în anul 1944 a fost tipărită o nouă ediție a Sfintei Scripturi, pentru care Patriarhul Nicodim a tradus 24 de cărți din Vechiul

Testament și toate cele 27 de cărți ale Noului Testament.

Cel de-al doilea vrednic patriarh pe care-l comemorăm anul acesta, Iustin Moisescu, s-a născut la 5 martie 1910, în satul Cândești din județul Argeș. I-a succedat Patriarhului Justinian Marina în scaunul patriarhal, fiind cel de-al patrulea Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

A fost ales în data de 12 iunie 1977 și a păstorit până la moartea sa, în 31 iulie 1986, punându-și în valoare vocația de om cu o cultură temeinică și vastă.

Eleganța și erudiția sa academică au fost rodul unei vieți dedicate studiului, fiind, ca profesor, mitropolit și patriarh, o personalitate cu o temeinică formare universitară de tip european, cu o cunoaștere profundă a scrierilor Sfinților Părinți.

Într-o perioadă în care regimul politic comunist încerca să impună societății românești ateismul materialist, Patriarhul Iustin a acordat o atenție deosebită activității editoriale, dăruind literaturii teologice în limba română lucrări fundamentale.

Între acestea se numără o nouă ediție sinodală a textului Sfintei Scripturi (Noul Testament din 1979 şi Biblia sinodală din 1982), precum și cărți de cult diortosite dimpreună cu manuale noi pentru învățământul teologic liceal și universitar.

Totodată, el este inițiatorul marii colecții de traduceri din scrieri patristice intitulată Părinți și scriitori bisericești (PSB), proiectată a avea 90 de volume.

Începând cu anul 2007, această însemnată colecție patristică în limba română a intrat în proces de reactualizare, ca o cultivare a moștenirii spirituale luminoase pe care Preafericirea Sa ne-a lăsat-o.

Așadar, Părintele Patriarh Iustin rămâne în memoria Bisericii noastre ca un om echilibrat, un teolog erudit și un păstor înțelept, prin fidelitatea sa față de tradiția ortodoxă, patristică, prin temeinica sa pregătire academică, prin sobrietatea sa în relațiile umane, precum și prin bunătatea și dărnicia sa părintească, exprimate adesea discret, dar eficient[2].

Prin activitatea bogată de traducători pe care au desfășurat-o, atât Patriarhul Nicodim Munteanu, cât și Patriarhul Iustin Moisescu continuă şirul traducătorilor de scrieri bisericești, care, prin osteneala lor, au contribuit atât la introducerea limbii române în cult și în cultura românească, cât și la transmiterea adevărului de credință în limba poporului român.

Fără munca de veacuri a traducătorilor Sfintei Scripturi, ai cărţilor de cult şi ai

scrierilor sfinţilor părinţi, credincioşii români nu ar fi avut acces, în limba proprie, la frumusețea și profunzimea Cuvântului lui Dumnezeu şi nici la înțelegerea sfintelor slujbe sau la bogatele învățături patristice.

Limba unui popor se maturizează şi se sfințește atunci când ajunge să exprime Cuvântul lui Dumnezeu.

Maturizarea limbii române a avut loc în secolele XVI-XVII, în spațiul bisericesc, odată cu traducerea primelor cărți de cult şi a Sfintei Scripturi. Acestea au fost cele dintâi documente și monumente ale limbii române literare și ale culturii românești.

Astfel, după tipărirea în limba română a Bibliei de la Bucureşti, în anul 1688, prin strădaniile unor traducători precum diaconul Coresi, mitropoliții Teofil și Ștefan şi Sfântul Antim Ivireanul în Țara Românească, Sfinţii Varlaam și Dosoftei în Moldova, Sfântul Simion Ștefan în Transilvania şi mulţi alţi ostenitori, spre sfârşitul veacului al XVIII-lea toate cărțile de cult au fost traduse în limba română și au circulat în toate provinciile românești.

Așadar, în anul 2019 sunt comemorați toți traducătorii, care, prin efortul lor, din dragoste faţă de Cuvântul lui Dumnezeu, față de limba română şi față de popor, au transmis adevărul de credință, contribuind astfel la menținerea unității de credință și de limbă a neamului românesc.

Iubiți frați și surori în Domnul,

Cu ajutorul Bunului Dumnezeu, ne aflăm la începutul Postului Naşterii Domnului, numit şi Postul Crăciunului.

Această perioadă este, în primul rând, o pregătire, o sfințire a sufletului și a trupului nostru, prin Spovedanie şi Împărtăşanie, dar și prilej de întrajutorare și milostenie. Faptele milosteniei creştine, privite ca roade ale dreptei credințe, sunt expresia concretă a iubirii noastre smerite față de Dumnezeu și de oameni.

Prin urmare, și în acest an, ne adresăm preoţilor şi credincioşilor mireni ai Sfintei noastre Biserici cu îndemnul părintesc de a organiza, la parohii, mănăstiri, protopopiate şi la centrele eparhiale, colecte de bani, alimente, haine şi medicamente.

Acestea vor fi distribuite celor aflaţi în suferinţă şi în lipsuri, familiilor defavorizate cu mulţi copii, bătrânilor și persoanelor singure fără copii sau rude, cu precădere celor care locuiesc în mediul rural.

Având încredinţarea că veţi arăta şi în acest an dărnicie creştină şi veţi răspunde

cu dragoste chemării noastre părinteşti în această lucrare sfântă de binefacere și ajutorare, vă mulţumim pentru generozitatea arătată în anii precedenţi şi vă reamintim cuvintele Domnului Iisus Hristos: „Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui” (Matei 5, 7).

Cu rugăciune, post și milostenie, ne vom pregăti mai bine pentru slăvitul Praznic al Naşterii Domnului nostru Iisus Hristos, Fiul veşnic al lui Dumnezeu, Care S-a făcut Om din iubire milostivă pentru oameni și pentru mântuirea lor.

În încheiere, cu multă prețuire, vă îmbrățișăm părintește și vă împărtășim binecuvântarea apostolică: „Harul Domnului nostru Iisus Hristos şi dragostea lui Dumnezeu Tatăl şi împărtăşirea Sfântului Duh, să fie cu voi cu toţi!” (2 Corinteni 13, 13).

† DANIEL,

Arhiepiscopul Bucureştilor,
Mitropolitul Munteniei şi Dobrogei,
Locţiitorul tronului Cezareei Capadociei
şi Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

† Teofan, Arhiepiscopul Iaşilor şi Mitropolitul Moldovei şi Bucovinei

† Laurenţiu, Arhiepiscopul Sibiului şi Mitropolitul Ardealului

† Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului şi Clujului şi Mitropolitul Clujului, Maramureşului şi Sălajului

† Irineu, Arhiepiscopul Craiovei şi Mitropolitul Olteniei

† Ioan, Arhiepiscopul Timişoarei şi Mitropolitul Banatului

† Petru, Arhiepiscopul Chişinăului, Mitropolitul Basarabiei şi Exarhul Plaiurilor

† Iosif, Arhiepiscopul Ortodox Român al Europei Occidentale şi Mitropolitul Ortodox Român al Europei Occidentale şi Meridionale

† Serafim, Arhiepiscopul Ortodox Român al Germaniei, Austriei şi Luxemburgului şi Mitropolitul Ortodox Român al Germaniei, Europei Centrale şi de Nord

† Nicolae, Arhiepiscopul Ortodox Român al Statelor Unite ale Americii și Mitropolitul Ortodox Român al celor două Americi

† Nifon, Mitropolit onorific, Arhiepiscopul Târgoviştei şi Exarh Patriarhal

† Teodosie, Arhiepiscopul Tomisului

† Pimen, Arhiepiscopul Sucevei şi Rădăuţilor

† Irineu, Arhiepiscopul Alba Iuliei

† Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului

† Ioachim, Arhiepiscopul Romanului şi Bacăului

† Calinic, Arhiepiscopul Argeşului şi Muscelului

† Ciprian, Arhiepiscopul Buzăului şi Vrancei

† Casian, Arhiepiscopul Dunării de Jos

† Timotei, Arhiepiscopul Aradului

† Ignatie, Episcopul Huşilor

† Lucian, Episcopul Caransebeşului

† Sofronie, Episcopul Ortodox Român al Oradiei

† Iustin, Episcopul Ortodox Român al Maramureşului şi Sătmarului

† Nicodim, Episcopul Severinului şi Strehaiei

† Antonie, Episcopul de Bălți

† Veniamin, Episcopul Basarabiei de Sud

† Vincenţiu, Episcopul Sloboziei şi Călăraşilor

† Andrei, Episcopul Covasnei şi Harghitei

† Galaction, Episcopul Alexandriei şi Teleormanului

† Ambrozie, Episcopul Giurgiului

† Sebastian, Episcopul Slatinei şi Romanaţilor

† Visarion, Episcopul Tulcii

† Petroniu, Episcopul Sălajului

† Gurie, Episcopul Devei şi Hunedoarei

† Siluan, Episcopul Ortodox Român al Ungariei

† Siluan, Episcopul Ortodox Român al Italiei

† Timotei, Episcopul Ortodox Român al Spaniei şi Portugaliei

† Macarie, Episcopul Ortodox Român al Europei de Nord

† Mihail, Episcopul Ortodox Român al Australiei şi Noii Zeelande

† Ioan Casian, Episcopul Ortodox Român al Canadei

† Varlaam Ploieşteanul, Episcop-vicar patriarhal

† Ieronim Sinaitul, Episcop-vicar patriarhal

† Timotei Prahoveanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Bucureştilor

† Calinic Botoşăneanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Iaşilor

† Ilarion Făgărăşeanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului

† Vasile Someşeanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului

† Paisie Lugojeanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timişoarei

† Marc Nemţeanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Europei Occidentale

† Sofian Braşoveanul, Episcop-vicar al ArhiepiscopieiOrtodoxe Române a Germaniei, Austriei şi Luxemburgului

† Damaschin Dorneanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților

† Emilian Crișanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Aradului

† Timotei Sătmăreanul, Arhiereu-vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmarului

† Atanasie de Bogdana, Arhiereu-vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Italiei

† Teofil de Iberia, Arhiereu-vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Spaniei și

Portugaliei

[1] Pr. Dumitru Stăniloae, Opere complete, Reflecţii despre spiritualitatea poporului român, vol. IX, Ed. Basilica, Bucureşti, 2018, p. 336.

[2] † Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, ,,Cuvânt înainte” la volumul Patriarhul Iustin Moisescu: un stâlp neclintit în vremuri potrivnice, Ed. Basilica, București, 2019, pp. 7-8.

basilica.ro